

به نام خدا

طرح درس نقد مطالعات کمی و کیفی

دوره دکترای بهداشت باروری، نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

دانشجویان: ترم دو مقطع دکتری بهداشت باروری

گروه مدرسین: دکتر طلعت خدیوزاده دکتر ناهید جهانی، دکتر سمیرا ابراهیم زاده، دکتر فاطمه زهرا کریمی

مسئول درس: دکتر خدیوزاده

شرح درس: جهت تصمیم گیری مبتنی بر شواهد درمابایی، کسب مهارت ارزیابی انتقادی گزارشات پژوهشی مورد استفاده ضروری است. یکی از مهارت‌های بنیادین در عملکرد مبتنی بر شواهد (Evidence-Based Practice - EBP) و ستون اصلی بکارگیری آگاهانه نتایج علمی است. ارزیابی انتقادی فرآیندی هوشیارانه، سیستماتیک و ساختارمند برای تجزیه و تحلیل یک مطالعه تحقیقاتی است تا مشخص شود که شواهد تولید شده چقدر قابل اعتماد، ارزشمند و مرتبط با یک تصمیم یا شرایط خاص هستند. ارزیابی انتقادی توسعه و اصلاح دانش حرفه ای را تسهیل و حیطه هایی که نیازمند مطالعه بیشتری هستند را مشخص می کند. مهارت نقد پژوهشی در ارزیابی مقالات، پروپوزالهای پژوهشی، خلاصه مقالات کنگره ها، گزارشات پایان نامه و آرایه های شفاهی پژوهش بکار گرفته می شود. مابایی مبتنی بر شواهد به معنی ارزیابی انتقادی مطالعات، ترکیب یافته های پژوهش با تجربه و بکارگیری شواهد علمی دقیق در عمل می باشد.

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با روش و ابزارهای نقد پژوهش های کمی و کیفی

اهداف ویژه: تا پایان دوره دانشجو باید قادر باشد:

- ۱- ارزیابی انتقادی پژوهش را تعریف کند.
- ۲- اصول نقد مطالعات پژوهشی کمی را شرح دهد.
- ۳- ابزارهای نقد مطالعات کمی را معرفی نماید.
- ۴- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات توصیفی را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۵- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات تحلیلی را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۶- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات مداخله ای را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۷- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات مروری و متاآنالیز را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۸- اصول نقد مطالعات پژوهشی کیفی را شرح دهد.
- ۹- ابزارهای نقد مطالعات کیفی را معرفی نماید.
- ۱۰- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات تحلیل محتوا را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۱۱- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات فنومنولوژی را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۱۲- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات اتنوگرافی را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۱۳- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات گردند تئوری را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.
- ۱۴- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات اقدام پژوهی را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.

۱۵- مقالات و گزارشات پژوهشی حاصل از مطالعات ترکیبی را با استفاده از ابزارهای موجود نقد نماید.

۱۶- یک مقاله متاآنالیز بر اساس نقد مطالعات پژوهشی تدوین نماید.

زمانبندی جلسات:

جلسه	محتوی و فرآیند	مدرس
جلسه اول	معرفی درس و آشنایی با اصول کلی نقد تحقیق	دکتر خدیوزاده
جلسه دوم	معرفی الگوی نقد تحقیقات کمی معرفی ابزارهای نقد مطالعات توصیفی (مقطعی)	دکتر خدیوزاده خانم آبادی
جلسه سوم	نقد یک مطالعه مقطعی معرفی ابزارهای نقد مطالعات مورد-شاهدی/کوهورت	خانم دکتر جهانی خانم امیری
جلسه چهارم	نقد یک مطالعه مورد-شاهدی/کوهورت معرفی ابزارهای نقد مطالعات کارآزمایی بالینی	خانم دکتر ابراهیم زاده خانم حبیبی
جلسه پنجم	نقد یک مطالعه کارآزمایی بالینی معرفی ابزارهای نقد مطالعات مرور سیستماتیک و متاآنالیز	خانم دکتر کریمی خانم فروغی
جلسه ششم	نقد یک مقاله مرور سیستماتیک و متاآنالیز ارائه پیش نویس پروتوکل نقد مطالعات	خانم دکتر کریمی دانشجویان
جلسه هفتم	معرفی الگوی نقد تحقیقات کیفی معرفی ابزارهای نقد مطالعات کیفی	دکتر خدیوزاده خانم آبادی
جلسه هشتم	نقد یک مطالعه کیفی اکتشافی/تحلیل محتوی معرفی ابزار نقد مطالعات گردند تئوری	خانم دکتر کریمی خانم امیری
جلسه نهم	نقد یک مطالعه گردند تئوری معرفی ابزار نقد مطالعات فنومنولوژی	خانم دکتر خدیوزاده خانم حبیبی
جلسه دهم	نقد یک مطالعه گراند تئوری معرفی ابزار نقد مطالعات ترکیبی	دکتر ابراهیم زاده خانم فروغی
جلسه یازدهم	نقد یک مطالعه ترکیبی معرفی ابزار نقد مطالعات اتنوگرافی	دکتر جهانی خانم آبادی
جلسه دوازدهم	نقد یک مطالعه اتنوگرافی	دکتر خدیوزاده

فعالیت دانشجویان: به منظور نقد مقاله در کلاس، مقالات و ابزارهای نقد توسط دانشجویان بررسی و پیشنهاد خواهند شد. در هر هفته هر

یک از دانشجویان یک مقاله را که بر اساس روش مورد نظر می باشد، جستجو و به استاد مربوطه معرفی می نمایند. یک مقاله توسط استاد

انتخاب خواهد شد که باید توسط همه دانشجویان مورد نقد قرار گیرد. در جلسه بعدی کلاس، گزارش نقد مقاله منتخب توسط دانشجویان (با

استفاده از پاورپوینت) ارائه خواهد شد. در ادامه هر جلسه، طبق جدول فوق، ابزارهای نقد مربوط به درس بعدی توسط دانشجویان در کلاس

معرفی و یکی از ابزارها جهت نقد انتخاب خواهد شد. در این جلسات، کلیه دانشجویان ضمن شرکت فعال در کلاس به تحلیل نظرات ارائه شده

در کلاس خواهند پرداخت تا از این طریق مهارت و توانایی نقد پژوهش علمی آنان رشد و توسعه یابد. پس از آشنایی دانشجویان با مهارتهای

ارزیابی انتقادی مقالات کمی، انتظار می رود هر دانشجو به تهیه یک پروپوزال مرور سیستماتیک و متاآنالیز بپردازد و در جلسه ششم آن را، جهت بررسی و اظهار نظر در کلاس ارائه نمایند. دانشجویان باید پس از ارائه شفاهی طرح پژوهشی، با رعایت آیین نگارش و بر اساس نظرات و پیشنهادات اصلاحی، طرح پژوهشی خود را اصلاح و آن را در پایان کلاس به استاد مسئول درس تحویل نمایند.

ارزیابی :

حضور منظم در کلاس، شرکت فعال در بحث‌های کلاسی و نقد تکالیف	۱۵ درصد نمره کل
ارائه شفاهی تمرینات	۲۰ درصد نمره کل
معرفی ابزارهای نقد	۵ درصد نمره کل
ارائه شفاهی طرح پژوهشی و دفاع مستدل از آن	۱۰ درصد نمره کل
ثبت پروپوزال در سامانه و پاسخ به نظرات داوران	۱۰ درصد نمره کل
نگارش و ارائه گزارش نهائی تحقیق خود در زمان مقرر	۴۰ درصد نمره کل

References:

- 1- Evidence Based Practice: A Decision-Making Guide for Health Information Professionals. University of New Mexico Health Sciences Library and Informatics Center; 2024. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK603115/#sec-1>
- 2- UNC School of Medicine. (2024). Critical Appraisal - Evidence Based Practice (Chapter 4). Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK603121/>
- 3- Enhancing the QUALity and Transparency Of health Research. <https://www.equator-network.org/>
- 4- Higgins JPT, Thomas J, Chandler J, Cumpston M, Li T, Page MJ, Welch VA (editors). Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions version 6.5 (updated August 2024). Cochrane, 2024. Available from www.training.cochrane.org/handbook
- 5- KASP Checklists for research quality assessment. <https://casp-uk.net/news/what-is-qualitative-research/>
- 6- O'Brien, BC; Ilene B; Thomas J. Reed, Darcy A. et al. Standards for Reporting Qualitative Research, A Synthesis of Recommendations Academic Medicine 89(9):p 1245-1251, September 2014.
- 7- The National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE). Methods for the development of NICE public health guidance (third edition), https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK395862/pdf/Bookshelf_NBK395862.pdf. 2012.
- 8- Burns N. Standards for Qualitative Research. 1989.
- 9- Other credible references